

Nemzetközi Ex Libris Pályázat, Nyíregyháza, 2001

A könyv szeretetétől és megőrzésétől elválaszthatatlan ex libris művészetnek jóformán csak alkalmi bemutatkozási lehetőségei vannak kisded hazánkban. Éppen ezért örvendetes, hogy két évvel ezelőtt az MKE Pápán megrendezett vándorgyűlésén az érdeklődők a városi könyvtárban megtekinthették az ex libris nemzetközi hírű művelőjének, Diskay Lenkének (1924–1980) a tárlatát. A tavaly Nyíregyházán szervezett vándorgyűlés rendezői (az egyesület mellett a Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár és a Nyíregyházi Főiskola Központi Könyvtára) már jóval nagyobb feladatra vállalkoztak: jelentős díjazási lehetőséget megteremtve nemzetközi ex libris pályázatot hirdettek, s a pályázatra beérkező lapokat reprezentatív kiállításon mutatták be. Tekintettel arra, hogy a vándorgyűlésről a szakajtóban megjelent írások nem tudósítottak e maga nemében egyedülálló vállalkozásról, érdemes hát egy rövid naplójegyzetben szót ejteni róla.

Az ex libris pályázat témája kapcsolódott a vándorgyűlésen elhangzó előadások – *Iskola a könyvtárban – könyvtár az iskolában* – témájához.

A pályázati kiírás feltétele volt még, hogy az ex libris utaljon a gyerekek és a könyv, a könyvtár kapcsolatára, valamint szerepeljen rajta az *Ex libris Magyar Könyvtárosok Egyesülete* felirat. Ez utóbbit sajnos semmiképpen sem mondhatjuk szerencsés megoldásnak, mert az MKE nem könyvtár, azaz nincsenek könyvei, legfeljebb kiadványai, amelyekbe az ex librist eredeti funkciójának megfelelően beragaszthatnánk, ám ha meg is tennénk azt, a gyerekekhez kapcsolódó tematika semmiképpen sem utalna az MKE valóságos tevékenységére. Szerencsésebb lett volna csupán egy *alkalmi grafika, emléklap* készítése a pályázókkal *Magyar Könyvtárosok Egyesülete Vándorgyűlése – 2001 – Nyíregyháza* felirattal.

Mindez azonban aligha ronthatta kedvét a kisgrafika kedvelőinek, azoknak, akik megtekinthették a kiállítást, mert a bemutatott tárlaton – amelyet Szepessy Béla grafikusművész, a főiskola tanára szervezett, rendezett – változatos, érdekes anyaggal szembesülhettek. Magyarországon kívül – Argentínától Oroszorszáig – 26 ország művészei pályáztak, legtöbbször Jugoszláviából (14), Oroszországból (8), Litvániából (7), Spanyolországból (5), Olaszországból (5). Sajnos hazánkban csak König Róbert, Nagy László Lázár, Matetis László és Szepessy Béla volt jelen műveivel.

Mint a nemzetközi kisgrafikai tárlatok többségén, ezen a kiállításon is láthatunk néhány kevésbé igényes ex librist, valamint viszonylag nagy számban olyat, amely nem felelt meg a pályázati kiírásnak. Ha ugyanis tematikájában kapcsolódtak is ahhoz, különböző nevekre készült ex librisek voltak. Ezek között azonban akadtak egészen kiváló kisgrafikák, amelyeknek feltétlen helyük volt a kiállításon. Alkotóik közül csak néhányat sorolunk fel: Sz. Juliusz Batura (Lengyelország), Sonja Brys (Belgium), Alfansas Cepauskas (Litvánia), Vladimiro Elieri

(Olaszország), Elena Garstea (Moldova), Svetlana Ivanova (Oroszország), Karol Ondreicka (Szlovákia), Chiara Maria Toni (Olaszország), Kazimierz Wos (Lengyelország).

A kiírásnak megfelelő pályaművek alkotói közül a jugoszláviai Tamara Krstic és Alagic Mujo, valamint az olasz Livia Munari alkotásai tűntek ki. A hazaiak mellett egyébként örömmel láttuk a tárlaton a szlovéniai Salamon Árpád szellemes kisgrafikáit, a romániai Jorga Ferenc és Trier Erzsébet kisgrafikáit. A pályázat első díját a kézdívasárhelyi *Sárosi Csaba* nyerte színes rézmetszetével, a második díjat *König Róbert* linómetszeteivel, a harmadik díjat pedig megosztva Georgiev Mihailov Rovmen (Bulgária) rézkarcával (ld. mindhármát alább!) és Ovidiusz Petka (Kolozsvár) egyes technikával készült kisgrafikáival.

A tárlatot Szepessy Béla grafikusművész nyitotta meg nagy számú érdeklődő előtt. Szellemes beköszöntőjében hangsúlyozta, hogy amíg lassan ugyanazt a televízióműsort nézzük, ugyanazt a hamburgert esszük nyugattól keletig, addig az ex libris lehetőséget teremt a gyűjtőnek és a művésznek egyaránt saját személyiségét, egyéniségét kifejezni, és e sokszorosított lapok cseréjével mások tudomására hozni. Megnyitóját végül azzal zárta, hogy kérte a jelenlévőket: legalább annyi időt szánjanak a kisgrafikák szemlélésére, amennyi alatt azok elkészültek. Külön említésre méltó, hogy a megnyitó másnapján a vándorgyűlés résztvevői kézbe is vehették a tárlat katalógusát, amely minden – összesen hetvenhét – kiállító művésztől közöl egy-egy illusztrációt. A 36 db 50×70 cm-es tablón feldolgozott kiállítást egyébként megörzik, és szívesen kölcsönzik más intézményeknek.

Arató Antal